

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Ügyintéző:

Tel:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **Panaszos** képviseletében képviselő által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikus előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos (képviseelője útján)
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos képviselője útján postai úton terjesztette elő panaszát a Panasztestület részére, a vele szemben fogyanatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos a rendőri intézkedés előzményeként előadta, hogy közte és a volt felesége között a viszony a válást követően még tovább romlott ehhez az is hozzájárult, hogy kényszerűségből az utolsó közös ingatlanukba együtt laknak, amelyet felosztottak maguk között. A konfliktusok oly mértékben elmérgesedtek köztük, hogy a Járásbíróság távoltartást rendelt el *-ban.

*-én a panaszos kizárólagos használatában lévő helyiségbe benyitott volt felesége, hogy engedje ki a lakásból, mert a kulcsai nincsenek nála, mivel a panaszos ezt megtagadta, így az ablakon távozott, majd azt terjesztette a lakóknak, hogy a panaszos bezárta őt a házba.

*-én délután a panaszos kerti munkát végzett a ház előtti kertben, amikor látta, hogy jön haza PANASZOS VOLT FELELSÉGE, ekkor hátra ment, hogy ne találkozzanak, majd látta, hogy újra távozik.

PANASZOS VOLT FELELSÉGE az unokatestvérével tért vissza az esti órákban a panaszos ekkor is a kertben dolgozott. Az unokatestvér odaszólt a panaszosnak, hogy miért nem engedi a volt feleségét mosni a házban, ekkor a panaszos már nagyon ideges lett az újabb hazugság hallatán és visszaszólt „Elhiszed ennek a szemét mosléknak?” és leköpte a volt feleségét, ennek hatására PANASZOS VOLT FELELSÉGE kihívta a rendőrséget.

Ezek után a rendőrség két férfi és egy nő tagja megjelent a helyszínen, ekkor a panaszos bent volt a házban, azonban a rendőrök hívására kiment a ház elé. A rendőrnő kérte a panaszost, hogy igazolja magát, közben megkérdezték tőle, hogy miért köpte le a volt feleségét, mire azt válaszolta a panaszos „mert egy ilyen moslák szemét aljas”, ekkor a kezében lévő vízből vett a szájába és rendőrök előtt is leköpte a volt feleségét.

A panaszos után bement a házba először a rendőrnő a további soren det nem tudta, ahogy felértek a lépcsőn a rendőrnő meglökte aminek hatására a panaszos hasra esett és beverte a fejét, amiből el kezdett folyni a vér. Ekkor azt kérdezte a panaszos, hogy miért bántják őt, hiszen ő nem bántott senkit. A rendőrnő azt válaszolta, hogy „hallgasson maga vén aljas moslák” majd a cipőjével a hátára lépett és a kezét hátra tekerte, majd megbilincselte. A két férfi rendőr ültette fel a panaszost és a volt felesége bediktálta az adatait, mert a panaszos az igazolványát nem tudta magához venni.

A két férfi rendőr kihívta a mentőket, akik a klinikára szállították a panaszost, akinek nagy fájdalmai voltak és az úton sírva könyörgött, hogy engedjék el, mert a Tiszába akar ugrani. A Baleseti Sürgősségi Osztályon a fejsérülését ellátták, továbbá koponyaröntgent készítettek, ekkor is könyörgött engedjék el, hogy a Tiszába mehessen.

Megalázva érezte magát amiért bilincsen és véresen vezették végig a kórház folyosón, nem értette miért történik ez vele hiszen nem állt ellen a rendőri intézkedésnek. Már a mentőben is kérte, hogy engedjenek a bilincsen, mert nagyon fáj a háta, de ennek az autóban vele utazó rendőr nem tett eleget.

A bilincset csak az orvos kérésére vették le a panaszosról, a rendőrnő azonban nem engedte, hogy a hátát is megvizsgálják, arra hivatkozással, hogy csak szimulál.

A kórházból éjfél körül kihallgatásra vitték a rendőrök a panaszost, majd csak * óra körül engedték el.

Hazaérkezve a volt felesége beengedte a házba a panaszost aki a szobájába távozott leült a fotelbe és ott maradt reggelig fájdalmait a bevett gyógyszer sem enyhítette. A szomszédok értesítették a panaszos háziorvosát, aki kiment hozzá megvizsgálta és mentőt hívott, a mentősök beszállították a klinika Osztályára, ahol a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a panaszos két bordája eltört. Értesítették a rendőrséget, majd egy rendőr érkezett a kórházba, aki a rendőrségre vitte a panaszost kihallgatásra, a panaszos elismételte a már korábban általa elmondottakat.

Az intézkedés során eltört a szemüvege, a bilincseléstől használhatatlanná vált az órája.

A részére kiállított igazoláson a megjelölt időpontban nem a * szám alatt, hanem a kórházban tartózkodott.

A panaszos állítása szerint az intézkedés alatt fej és kéz sérülése keletkezett, két bordája eltört úgy bántak vele, mint egy bűnözővel, ami történt vele az nagyon megviselte lelkiileg, valóban felmerült benne az öngyilkosság gondolata, ezért a kórházban erős nyugtató gyógyszereket kapott.

Álláspontja szerint mind a testi kényszer, mind a bilincs alkalmazása jogtalan volt, mivel nem állt ellen a rendőri intézkedésnek. Megalázva és megbilincselve vezették végig a kórházban, nem vizsgálták ki a hát sérülését.

A beadványban foglaltak alapján a panaszos a rendőri intézkedés kapcsán az alábbiakat sérelmezte:

1. a rendőrök intézkedési kötelezettségét;
2. a rendőrök szolgálati fellépését, az intézkedés céljára vonatkozó közlés elmaradását;
3. a testi kényszer alkalmazását, bilincselés jogalapját, a kiállított igazolás adatának hibáját;
4. az orvosi vizsgálatot, a rendőrök megalázó bánásmódját;
5. a rendőri bántalmazást;
6. az intézkedés alatt keletkezett anyagi kárt.

II.

A Panasztestület megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerinti személyes szabadsághoz való jogát, a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, a magán- és családi élet, otthon tiszteltben tartásához való jogát, a XX. cikkében írt egészséghez való jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát.

A panaszos volt feleségének telefonon történt bejelentése a Panasztestület megítélése szerint – a közrend védelme érdekében az Rtv. 13. §-a alapján – a rendőrség számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, így jogszerű volt a rendőri fellépés, a magánlakásba való belépést jogszerűnek, indokoltnak találta, ami által nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, valamint az otthon tiszteltben tartásához való joga.

A Panasztestület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedő rendőrök a kiérkezésükkor eleget tettek-e azonosítási kötelezettségüknek, ezért a panasz ezen része tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Panasztestület a rendőrség állítását tartja meggyőzőbbnek az előállításról történt panaszosi tájékoztatás vonatkozásában, ezért megállapította, hogy a rendőrség eleget tett a törvényi előírásoknak, ezáltal a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben a Panasztestület, hogy a panaszos az okmányaiért kívánt-e bemenni vagy az intézkedés alól akarta magát kivonni, ezért etekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

A Panasztestület a panaszos lefogását jogszerűnek és indokoltnak találta, a bilincsalkalmazás jogalapjaként megjelölt rendőrségi hivatkozást igazoltnak látta, azaz a bilincs alkalmazása szükséges és arányos volt, azonban a már hason fekvő panaszosra történt további testi ráhatás szükségtelen az emberi méltóságot és egészséget súlyosan sértő volt.

A bilincselést megelőző figyelmeztetés megtörténte tekintetében a Panasztestület az ellentmondó bizonyítékok közül egyiket sem találta meggyőzőbbnek, ezért ebben a tekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

Tekintettel arra, hogy a Panasztestület az orvosi vizsgálat alapossága kapcsán a bizonyítékok feloldhatatlan ellentéte miatt nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos egészséghez való jogának sérelme nem megállapítható.

A panaszossal szemben intézkedő rendőr hangneme, illetve a kórházban történt bilincsben vezetés tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a Panasztestület, ezért az Rtv. rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem megállapítható.

A megvalósult alapjogsértés a Panasztestület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe

- a panaszos jogi képviselőjének előterjesztett beadványa;
- a panaszos jogi képviselőjének beadványa;
- A Panasztestület feljegyzései;
- igazolás előállítás időtartamáról;
- nyilatkozat befogadáskor, nyilatkozat a tájékoztatók átvételéről;
- feljegyzés sérülésről;
- jegyzék letéti tárgyakról;
- rendőri jelentés;
- jegyzőkönyv panaszos meghallgatásáról;
- a panaszos vizsgálatáról készült ambuláns lapok;
- szakmai állásfoglalás.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos *-én előterjesztett panaszában megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő

rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A rendőri intézkedés elleni panasz kivizsgálásakor először azt vizsgáltam meg, hogy mely panaszosi sérelemre terjed ki a hatásköröm

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint *„Akinak a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy*
  - b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően*
    - ba) az országos rendőrfőkapitány,*
    - bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy*
    - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója*
- bírálja el.”

A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés közben eltört a szemüvege az új keret 5.000,-Ft volt, továbbá a bilincseléstől az órája használhatatlanná vált.

A panaszosi beadványban foglalt károk polgári eljárásjog keretén belül bírálhatók el, amely eljárás vizsgálatára hatáskörrel nem rendelkezem.

A fentiekre tekintettel a panaszos polgári peres eljárással összefüggő sérelmekből eredő panaszai tárgyában a hatásköröm hiányát állapítottam meg.

V.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által megfogalmazott sérelmek kapcsán álláspontom a következő:

V/1. A rendőrök intézkedési kötelezettsége

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és*

segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés szerint „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: szolgálati szabályzat) 8. § (1) bekezdése szerint „A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.”

A szolgálati szabályzat 9. § (1) bekezdésben foglaltak szerint „A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak - szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.”

A panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedést jogtalannak érezte, „nem követett el semmit,” mégis indokolatlanul rendőrt hívott rá a volt felesége.

A rendőri jelentésben foglaltak szerint a rendőr két járőr társával óra körüli időben utasításra megjelentek az * szám alatti címen, mivel onnan PANASZOS VOLT FELELSÉGE kért rendőri segítséget családi veszekedés miatt.

A rendőrök helyszínre érkezésekor már az utcáról lehetett hallani a házban folyó veszekedést, ordítózást, amely során egy férfi (panaszos) szidalmazott egy nőt (PANASZOS VOLT FELELSÉGE). Miután becsöngettek PANASZOS VOLT FELELSÉGE nyitott ajtót, mögötte haladt a panaszos, aki folyamatosan szidalmazta őt, majd amikor utolérte a szájában lévő vízzel arcon köpte. Közben PANASZOS VOLT FELELSÉGE kinyitotta az ajtót, amelyen keresztül a rendőrök bemenetek az udvarra és közéjük állva szétválasztották őket.

Ekkor a rendőr bemutatkozott, jelvéyszám és a szolgálati hely közlését követően, valamint a intézkedés céljának ismertetése után felszólította a panaszost a cselekménye abbahagyására, azonban a panaszos nem hallgatta meg, csak ordított és szitkozódott tovább. Ezt követően felszólították őket, hogy igazolják magukat, PANASZOS VOLT FELELSÉGE elmondta, hogy az iratai a házban vannak és majd a házban elmondja, hogy mi történt.

A panaszos kijelentette, hogy nem igazolja magát, mert az ő házába a rendőrök, mint keresetlen személyek nem léphetnek be. Ezt követően a panaszost „a törvény nevében” szavak előre bocsátásával felszólították, hogy amennyiben megtagadja az igazolást abban az esetben a Rendőrkapitányságra történő előállításáról intézkednek, erre válaszul közölte, hogy az iratai a házban vannak. Ezt követően PANASZOS VOLT FELELSÉGE és a rendőrnő bementek a házba, a két férfi rendőr és a panaszos az udvarról ugyancsak a ház irányába indultak. A ház

bejárati ajtajához érve a panaszos megállt a rendőrök előtt és kijelentette, hogy ők nem mehetnek be a házba, mert az az övé.

Ezt követően ismét felhívták a panaszos figyelmét, hogy rendőri intézkedés alatt áll, igazolja magát a megfelelő iratokkal (személyi igazolvány, lakcímkártya), vagy mondja be az adatait. Ezen a panaszos felháborodott ordítani, szitkozódni és karjával hadonászni kezdett a rendőrök arca előtt, ekkor közölték a rendőrök, hogy ha nem igazolja magát, akkor előállítják a Rendőrkapitányságra.

A panaszos kijelentette, hogy nem igazolja magát és hátat fordított a rendőröknek, majd be akart menni a házba, ekkor a rendőr felszólította „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, hogy álljon meg ne menjen be a házba és igazolja magát, különben kényszerítőeszköz alkalmazására kerül sor. Mivel a panaszos nem tett eleget, ezért a karjánál fogva próbálta meg visszatartani, de ez nem sikerült, mert elrántotta a karját és szembe fordult a rendőrrel akit megpróbált ellökni, ez a mozdulat az ittasságából kifolyólag ugyan eredménytelen volt, azonban az egyensúlyát elvesztve előre lendült. Ekkor az egyik rendőr az egyik kezét a másik a rendőr a másik kezét megfogva karfeszítés alkalmazásával a lendületét kihasználva a földre vitték, amely során elhagyta magát és a földre esett és ennek következtében bevete a fejét. A panaszos ekkor ismét megpróbált kibújni a fogásból, amely során folyamatosan megfeszítette és elernyesztette a testét, valamint a fejét verte a földhöz, ezért kezeinél fogva a földre szorították és figyelmeztették, hogy bilincs használat következik, ezt követően a földön fekvő panaszos kezeit hátra helyzetben megbilincseltek. A bilincselést követően valamennyire megnyugodott, majd felültették és ekkor vették észre, hogy felrepedt és vérzik a homloka, a sérülés ellátásához mentőt hívtak a helyszínre a rendőrök.

Időközben a panaszos fenyegetőzni kezdett, majd ha elengedik a rendőrök, akkor felgyújtja a házat és öngyilkos lesz.

Közben a házban a rendőrnő meghallgatta a volt feleséget, aki elmondta, hogy már évekkorábban elváltak, a kapcsolatuk nagyon megromlott, azonban kényszerből együtt laknak. A panaszos lelkiileg terrorizálja, zaklatja, szidalmazza néhány alkalommal fizikailag is bántalmazta őt. Elmondta továbbá, hogy már több alkalommal kért már rendőri segítséget a nem szűnő veszekedések miatt. Mutatott egy megelőző távoltagezésről szóló határozatot is, amelynek időtartama alatt elmondása szerint normális volt vele a panaszos, de amint annak ideje eltelt, kezdődött minden előlről.

A helyszínre érkező mentőszolgálat munkatársai elsődleges vizsgálatot követően a klinika (a továbbiakban: SBO) való beszállítás mellett döntöttek, mivel a panaszos fején lévő sebet össze kellett varrni, erről a panaszos tájékoztatása megtörtént. A panaszost hordágyra fektették és a mentőautóban két rendőr kíséretében az SBO-ra beszállították, útközben a mentőápolónak többször mondta a panaszos, hogy amint kiengedik öngyilkos lesz.

A panaszos az intézkedés alatt végig agresszíven viselkedett, rendkívül feszült és ideges volt, együttműködést nem tanúsított.

A panaszosnak a fejsérülésen kívül más sérülése nem keletkezett, valamint vizsgálat során sem panaszkodott az orvosnak másféle fájdalomról, annak okán viszont, hogy a panaszos az ellátása alatt folyamatosan azt emlegette, ha kiengedik öngyilkos lesz, ezért az őt ellátó orvos a Pszichiátriára történő átszállíttatása mellett döntött.

A panaszos tájékoztatása megtörtént arról, hogy a Kórház Osztályán folytatják az ellátását, ahova megérkezve az orvos megvizsgálta, majd mivel további kezelést nem igényelt az állapota elengedte.

Megállapítható, hogy – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a rendőrség intézkedési kötelezettsége mind a bejelentés, mind a helyszínen tapasztaltak alapján fennállt.

A helyszínen a rendőröknek a feladatuk az volt, hogy intézkedjenek a panaszossal szemben, nyilatkoztatni kellett őt a történetéről és az általa elmondottak, valamint a helyszínen tapasztaltakhoz mértén további intézkedéseket kellett fogyanatosítani.

A fentiek szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

V/2. A rendőrök szolgálati fellépése, az intézkedés céljára vonatkozó közlés elmaradása;

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése alapján „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

Az Rtv. 20. § (2) bekezdésben foglaltak alapján „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint „Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: szolgálati szabályzat) 5. § (1) bekezdésben foglaltak szerint „Az intézkedést a rendőr - az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja.”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem közölték a nevüket és a jelvéyszámukat, továbbá a vele szemben intézkedő rendőrök hangnemét kifogásolta, miszerint sértegették az intézkedés alatt.

A rendőri jelentés szerint a rendőrök utasításra megjelentek a családi háznál, ahonnan megérkezésükkor már az utcáról hallották a veszekedés zajait. Becsengettek a házba és amikor bementek az udvarra a rendőrök bemutatkoztak, jelvéyszám és a szolgálati hely, valamint az intézkedés céljának közlése után – családi veszekedés miatti segítségkérés – felszólították a panaszost a cselekménye abbahagyására, valamint arra hogy igazolja magát.

Az ittas állapotban lévő panaszos kijelentette, hogy nem igazolja magát, ezt követően „A törvény nevében” szavak előre bocsátásával felszólították, amennyiben megtagadja az igazolást abban az esetben a Rendőrkapitányságra előállítják, mivel a panaszos nem engedelmeskedett, ezért ismét felhívták a panaszos figyelmét, hogy rendőri intézkedés alatt áll, igazolja magát a megfelelő iratokkal, vagy mondja be az adatait.

Ezen a panaszos felháborodott ordítani, szitkozódni és karjával hadonászni kezdett a rendőrök arca előtt, ekkor újra közölték a rendőrök, ha nem igazolja magát előállítását foganatosítják a Rendőrkapitányságra.

A rendőri jelentések tartalmuk szerint megegyeznek abban, hogy mind a panaszost mind PANASZOS VOLT FELELSÉGE bejelentőt megérkezésükkor tájékoztatták az intézkedés célját illetően, továbbá azonosították magukat a rendőrök, illetve a személyazonosság igazolására szólították fel a jelenlévőket. Az helyszínen történt valamennyi rendőri intézkedés, illetve kényszerítő eszköz alkalmazása jogalapjáról tájékoztatták a panaszost, illetve mindezeket többször el kellett ismételni, mivel a panaszos nem vette figyelembe amit a rendőr mondott.

A panaszos, a rendőri intézkedés okára történő tájékoztatásokat, felvilágosításokat – a panaszában foglaltakkal ellentétben – írásban is tudomásul vette, amelynek megismerését aláírásával igazolta.

A panaszos az intézkedés alatt végig agresszíven viselkedett, rendkívül feszült és ideges volt, együttműködést nem tanúsított.

Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az intézkedő rendőrtől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjától – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés, ugyanakkor a rendőri intézkedésnek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának engedelmeskedni.

A rendőri jelentések nem tartalmazzák, hogy a panaszosi panaszbeadványban foglalt sértegetések a részükről elhangzottak volna. A rendelkezésre álló bizonyítási eszközök (jelentések) a panaszosi állításnak az ellenkezőjét bizonyítják, miszerint a rendőrök az intézkedés megkezdésekor eleget tettek az azonosítási kötelezettségüknek, a panaszossal végig nyugodt hangnemben, elfogultság és sértegetés mentesen beszéltek. A panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, illetőleg az eljárás során e tárgykörben a rendőri jelentésektől eltérő bizonyíték nem merült fel, ezért az ellenkező állítások értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el.

A fentiekre figyelemmel, mivel e tárgykörben egyéb bizonyíték nem merült fel, így e tekintetben a panasz alaptalan.

V/3. A testi kényszer alkalmazása, bilincselés jogalapja, a kiállított igazolás adatának hibája

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 48. § alapján „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.”

A szolgálati szabályzat 39. § (1) „Az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.”

A szolgálati szabályzat 40. § (1) bekezdése szerint „A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

(2) bekezdésben foglaltak szerint „A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.”

A szolgálati szabályzat 41. § (4) bekezdése szerint „A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

(6) bekezdés szerint „A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,

ab) az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik,”

A panaszos beadványában arra hivatkozik, hogy az intézkedés alatt testi kényszert alkalmaztak és megbilincseltek, pedig nem állt ellen a rendőri intézkedésnek, sérelmezte továbbá, hogy a kórházba szállítás, valamint a kórházban történő kísérése során sem vették le róla a bilincset.

A számú előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a rendőrök helyszínre érkezésekor hallatszott a panaszos hangos üvöltése miszerint „szétb...m a fejedet, amiért rám hívtad a rendőröket”, „előttük is újra leköplek és szétverlek”. PANASZOS VOLT FELELSÉGE miután beengedte a rendőröket az udvarra, a panaszos valóban leköpte a volt feleségét és folyamatosan ordított. Ekkor a rendőrök közül álltak és igazolásra szólították fel a jelenlévőket, majd a rendőrnő a bejelentővel, a két férfi rendőr pedig a panaszossal indultak a ház irányába.

A rendőrnő kíséretében a bejelentő bement a házba ahol elmondta, hogy a panaszossal, kényszerűségből egy házban laknak és nagyon megromlott a viszonyuk. Az intézkedés napján a panaszos provokálta őt, ezért már nem is mert lemenni az emeletről, továbbá megfenyegette, hogy amennyiben nem rendezik a lakás kérdést, akkor valamelyiküknek „meg kell dögleni”. PANASZOS VOLT FELELSÉGE nem ment le az emeletről, ezért a panaszos lekapcsolta a villanyórát, majd amikor mégis lement a földszintre, hogy beszéljenek, akkor leköpte a panaszos, ezután felhívta a rendőrséget.

A panaszos nem akarta beengedni a rendőröket a házba, és az igazolást is megtagadta, a rendőrök többszöri felszólításának sem tett eleget, a személyes okmányait nem adta át és az adatait sem közölte. A panaszos a rendőri felszólításokra és figyelmeztetésre, miszerint ha nem engedelmeskedik a rendőri intézkedésnek, akkor előállítják, felháborodott és a rendőrök arca előtt hadonászva üvöltözve mondta, hogy „hagyják a picsába” nem igazolja magát és hátat fordított és be akart menni a házba. Ekkor a rendőr megfogta a bal karját a panaszosnak, aki erre visszafordult a karját megpróbálta kihúzni és a rendőr felé támadó (lökő) mozdulatot tett, amelynek következtében elvesztette az egyensúlyát, ekkor a másik rendőr megfogta a jobb karját és testi kényszer alkalmazásával levitték a földre. A panaszos a testi kényszer alkalmazása során elhagyta magát és a fejét a padlóba beütötte, ezt követően került sor a kezek hátra helyzetbe történő megbilincselésére.

A panaszos az intézkedés kezdetétől agresszívan viselkedett, nagyon feszült idegállapotban volt, az egyik kezét végig ökölbe szorítva tartotta, valamint a leheletén érződött, hogy alkoholt fogyasztott. Összességében az intézkedés alatt a panaszos viselkedéséből arra lehetett következtetni, hogy vagy a volt feleségét, vagy a rendőröket megtámadja.

A panaszos fején lévő sérülésre tekintettel a rendőrök a helyszínrre mentőt hívtak, amelynek a megérkezéséig a panaszos megbilincselve a földön ült és azzal fenyegetőzött, ha elengedik felgyújtja a házat és öngyilkos lesz.

A panaszost a mentősök az előzetes vizsgálatot követően két rendőr kíséretében az SBO-ra szállították. A bilincs a kórházba szállítás során végig a panaszoson volt, továbbá a kórház folyosóján történő kísérésekor is, azonban az orvosi vizsgálat során az orvos kérésére levették róla. A vizsgálat alatt öngyilkossági szándékát többször hangoztatta, ezért az orvos megalapozottnak látta a Pszichiátriai Osztályra történő átkísérését. A vizsgálat végeztével a panaszost a Rendőrkapitányságra szállították kihallgatása céljából

A Rendőrkapitányságon a panaszos az általa elkövetett szabálysértéseket elismerte, amely miatt a bírságnomtatványon helyszínbírság került kiszabására részére.

Megjegyzendő, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdése előtt agresszív támadó magatartást tanúsított, ittas állapotban kiabálva fogadta a rendőröket. A panaszos a rendőrök felszólítását követően a kiabálást nem fejezte be és továbbra is lekezelő stílusban beszélt.

A panaszos az intézkedés alatt végig kiabált, fenyegetőzött, hogy majd megkeresi a rendőröket és nagyon megbánják, hogy intézkedtek vele szemben, mert ő még nem maradt senkinek adója. A fenyegetéseit a panaszos többszöri felszólítás ellenére sem fejezte be, viselkedése teljesen labilis volt, ezt támassza alá a rendőri intézkedést megelőző agresszív tettlegességig fajuló magatartása is.

A panaszos agresszivitása, valamint ittasságából eredő kiszámíthatatlansága nem kérdőjelezhető meg, hiszen a kiérkező rendőrök intézkedése közben sem változott meg a magatartása, nem tanúsított együttműködést és a feltett kérdésekre sem válaszolt. Az eset kapcsán különös súllyal értékelhetők a panaszos minden előzmény nélküli agresszivitása, továbbá a rendőrökkel szemben tanúsított fenyegetései. Az ittas állapotban lévő, röviddel az intézkedést megelőzően garázda jellegű magatartást tanúsító, fenyegetéseket is közlő panaszos, még az adott pillanatban tanúsított együttműködési készsége ellenére is kiszámíthatatlannak volt tekinthető.

A kórházba szállítás közben a bilincs a panaszos kezén volt az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében, indokolta ezt az intézkedést kiváltó, valamint az intézkedés alatt tanúsított magatartása. A kórházban történő kísérése alatt is rajta volt a bilincs ugyancsak

biztonsági okokból, az orvosi vizsgálat közben azonban az orvos kérésére a panaszos kezéről levették a bilincset.

A Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztálya azt az információt közölte a Rendőrkapitányság részére, hogy az igazságügyi orvosszakértő arra nézve nem tudott kétséget kizáró véleményt adni, hogy a csonttöréssel járó sérülést taposás vagy térdelés okozta, de véleménye szerint az kétséget kizáróan a rendőri intézkedéssel kapcsolatban keletkezett.

A panaszos földre szorítást követően a panaszos által tanúsított további agresszív, aktív ellenszegülő magatartás, akaratanak, ellenszegülésének megtörése, valamint a bilincselés eredményes végrehajtása érdekében szükséges volt a testtel (térdel) történő leszorítás.

A földön hason fekvő és ellenszegülő személy kezeinek hátra helyzetben történő megbilincselése, térdelő pózban és térdel történő segítése, biztosítása oktatott, és kötelezően alkalmazandó intézkedés-taktikai módszer, a kényszerítő eszközök eredményes alkalmazásához.

Passzív, valamint közreműködő magatartás tanúsítása esetén sérülés nem keletkezett volna, azonban az ellenállás miatt (fájdalom okozásával is) a rendőr által meghatározott magatartás az alkalmazott módszerrel került kikényszerítésre. Ez biztosította az intézkedés eredményességét, megakadályozva az említett támadó mozdulatból a hivatalos személy elleni erőszak elkövetésének bekövetkezését.

A panaszost a végrehajtott bilincselést követően ülő helyzetbe helyezték, akinek magatartása nem csillapodott, adatait továbbra sem volt hajlandó közölni, tovább folytatta szóbeli fenyegetőzéseit, „elverlek, rád gyújtom a házat, öngyilkos leszek” szavakkal fenyegette a volt feleségét, valamint „megkereslek benneteket, nagyon megbánjátok, hogy intézkedtek velem szemben, mert nem maradok senkinek sem adósa”, szavakkal fenyegette a rendőröket, ezért a kényszerítő eszköz (bilincs) további használata indokolt volt.

Az ellenszegülés megtörése, a cselekvés abbahagyására kényszerítés során alkalmazott rendőri intézkedés, az esetleges családon belüli erőszak, továbbá a hivatalos személy elleni erőszak megakadályozása érdekében jogszerű, szakszerű és arányos volt. A csonttöréssel járó sérülés bekövetkezése járuléka lehetett az erősen ittas állapotban levő, indulattól túlfűtött, agresszív, aktívan ellenszegülő magatartást tanúsító és tovább folytató panaszos megfékezésének.

Az intézkedéskor történt testi ráhatás során a bekövetkezett eredmény több tényezőtől függhet, mint pl.: a sérült egészségi állapotától, a fizikai ellenszegülés erejétől, mértékétől, annak megtörése során alkalmazott testi kényszer kifejtésétől, illetve az adott szituációtól.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazása figyelemmel a Rendőrségről szóló Rtv. 47. §, illetve a 48. § b), d) pontjaira indokolt volt. A panaszos ki akarta vonni magát az intézkedés alól, illetve a rendőr felé történő mozdulatával támadó magatartást tanúsított. A bilincselést követően szóban tovább folytatta fenyegetéseit, melyek öngyilkosságára, házának felgyújtására is irányultak, ezért a kényszerítő eszköz alkalmazása mindenképpen szükségesnek tekinthető. A rendőrök az Rtv. 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően azt a kényszerítő eszközt választották, ami az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járt. Az intézkedő rendőrök jól mérték fel a kialakult helyzetet és a bilincshasználat jogszerű, szakszerű és arányos kényszerítőeszköz-alkalmazásként értékelhető, amelynek hiánya szakszerűtlenséghez vezetett volna.

A panaszosi sérelem szerint „A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás” elnevezésű iraton feltüntetett adatok szerint az előállítás időtartama alatt * szám alatt tartózkodott, ezzel

ellentétben az intézkedés helyszínéről a kórházba, majd onnan a Rendőrkapitányságra szállították.

Az „Előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés”, „A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás”, továbbá a jelentés elnevezésű iratok kapcsán megállapítható, hogy a Rendőrség állományába tartozó rendőrök intézkedtek a helyszínen a panaszossal szemben. Az előállítás iratait az intézkedésben résztvevő rendőrök a szolgálati helyen foglalták írásba, amelynek alapjául a rendőrségi iratok létrehozására szolgáló Robotzsaru rendszer szolgál. A szolgálati helyen létrehozott meghatározott iratokon a rendszer automatikusan generálja többek között a létrehozásának helyét, jelen esetben a Rendőrség címét, ez a későbbiekben nem került módosításra, azonban ez a panaszosnak nem okozott semmilyen jogsérelmet.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, ezért a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául, miszerint a panaszosnak az intézkedés során tanúsított viselkedésére, hangulatváltozásaira és ittás állapotára a bilincs – mint a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése megtörésére, valamint a szökés megakadályozására szolgáló kényszerítő eszköz – alkalmazása jogszerű és indokolt volt.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következheszenek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről

(szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, fenyegetőző magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva és ezzel minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

A bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A fentiekben megfogalmazottak alapján a panasz alaptalan.

V/4. Az orvosi vizsgálat, a rendőrök megalázó bánásmódja

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint „*A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*”

(2) bekezdés szerint „*Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.*”

Az Rtv. 16. § (4) bekezdése szerint „*A rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.*”

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése szerint „*A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.*”

A Rendőri Hivatás Etikai Kódexe (a továbbiakban: Kódex) 5. pontja előírja „*A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz kínzást, könyörtelen, embertelen vagy megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, védelmet és segítséget nyújt a rászorulóknak.*”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem engedték meg az orvosnak, hogy alaposan megvizsgálja a fejsérülésen túl egyéb ellátásban nem részesült. A panaszos bántónak találta, hogy őt a rendőrök „bevágták” a mentőautóba és a földön kellett utaznia, továbbá magalázónak tartotta, hogy a kórház folyosóján véres fejjel és bilincsből vezették.

A rendőri jelentések egységesek abban a tekintetben, hogy a rendőrök maguk értesítették a mentőt látva a panaszos fejsérülését. Az orvosi vizsgálat alkalmával a panaszos fejét megröntgenezték, a fején található sebet összevarrták, más sérülése nem volt, illetve a panaszos az orvosnak más fájdalomról nem számolt be.

A rendőrnő által készített jelentés tartalmazza azt is, hogy a vizsgálat során több kórházi alkalmazott is kérdezte a panaszost fájdalomairól, de a panaszos a fejsérülésén kívül másra nem panaszkodott.

Ezt a tényt támasztja alá a „Nyilatkozat sérülésről” szóló rendőri feljegyzés, amelynek tartalma szerint a panaszos elmondta, hogy a foganatosított rendőri intézkedés alkalmával elesett és a fején megsérült, a fejsérülését ellátták egyéb sérülése és panasz az intézkedéssel kapcsolatban nem keletkezett. Másnap a házi orvos javaslatára a panaszos megjelent a kórházban, ahol az elvégzett röntgenfelvétel bordatörést mutatott ki, ezen sérülés időpontjára és körülményeire azonban a panaszos nyilatkozni nem tudott.

A rendőri jelentések tartalma szerint a helyszínre érkező mentőszolgálat munkatársai a panaszos elsődleges vizsgálatát követően a kórházba szállítás mellett döntöttek, mivel a panaszos fején lévő sebet össze kellett varrni.

A panaszos sérelmezte, hogy „bevágták” a mentőautó padlójára és ott kellett utaznia.

Általánosan igaz, amennyiben a szállítandó személy együttműködő, akkor a mentősök helyezik a mentőautóba, amennyiben nem engedelmeskedik, agresszív magatartást tanúsít, akkor előfordulhat, hogy a mentősök rendőri segítséget kérnek, azonban akkor sem csak kizárólag a rendőrök végzik el a műveletet. Erőhatást kell kifejteni ahhoz, hogy a hordágy kerekeit a mentőautóban elhelyezkedő sínekre illesszék, illetve annak teljes betolásakor a végleges csatlakozáskor és a hordágy rögzítésekor elkerülhetetlen a rázkódás.

A fentiekből megállapítható, hogy a hordágy mentőkocsiban történő elhelyezése alapvetően a mentősök feladata, ezzel kapcsolatban a rendőri jelentések egységesek abban, hogy hordágyra tették a panaszost, majd a mentőautóban két rendőr kíséretében az SBO-ra beszállították.

A kórházba szállítás közben, valamint a kórházban történő kísérés során a bilincs a panaszos kezén volt az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében.

A fejsérülését a mentősök a helyszínen előzetesen ellátták, éppen annak további beavatkozást igénylő volta miatt kellett kórházi ellátást igénybe venni. A rendőröktől nem elvárható a seb szakszerű ellátása az útközből esetleges vérzés és a kórház folyosóján mások számára is látható volta egy kórházban „elfogadhatónak” minősíthető már csak a hely funkciójából kifolyólag is.

A bilincselés állapotban közterületen, nyilvános helyen történő kísérés egyik velejárója, hogy azt 3. személyek láthatják, ez azonban nem jelenti az emberi méltóság sérelmét, meg kívánom jegyezni, hogy a panaszos folyamatos aktív ellenszegülő magatartásával döntő mértékben közrehatott az általa magalázónak ítélt bilincselés alkalmazás vonatkozásában.

A rendelkezésre álló bizonyítási eszközök (jelentések) a panaszosi állításnak az ellenkezőjét bizonyítják, miszerint a rendőrök és a mentősök segítséget nyújtottak és hordágyra fektették,

amely kizárja a földön fekvés lehetőségét. A panaszos saját állítása mellett egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott.

A fentiekre tekintettel a panasz e tekintetben alaptalan.

V/5. A rendőri bántalmazás

Az Rtv. 17. § (1) bekezdésben foglaltak szerint *„A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”*

(2) bekezdés szerint *„A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.”*

A panaszos sérelmezte, hogy a vele szemben intézkedő rendőrnő minden előzmény nélkül ellökte, amelynek következtében a feje megsérült és vérzett, továbbá a bilincselés alkalmával súlyosan megsérült, bordatörést szenvedett.

A rendőri jelentések megegyeznek abban, hogy nem a rendőrnő, hanem a két férfi rendőr intézkedett a helyszínen a panaszossal szemben.

A panaszos földre szorítást követően az általa tanúsított további agresszív, aktív fizikai magatartás, akaratának, ellenszegülésének megtörése, valamint a bilincselés eredményes végrehajtása érdekében szükséges volt a testtel (térdel) történő leszorítás.

A földön hason fekvő és ellenszegülő személy kezeinek hátra helyzetben történő megbilincselése, térdelő pózban és térdel történő segítése, biztosítása oktatott, és kötelezően alkalmazandó intézkedés-taktikai módszer, a kényszerítő eszközök eredményes alkalmazásához. Ez biztosította az intézkedés eredményességét, megakadályozva az említett támadó mozdulatból a hivatalos személy elleni erőszak elkövetésének bekövetkezését.

Az ellenszegülés megtörése, a cselekvés abbahagyására kényszerítés során alkalmazott rendőri intézkedés, az esetleges családon belüli erőszak, továbbá a hivatalos személy elleni erőszak megakadályozása érdekében jogszerű, szakszerű és arányos volt, a csonttöréssel járó sérülés bekövetkezése járuléka lehetett az erősen ittas állapotban levő, indulattól túlfűtött, agresszív, aktívan ellenszegülő magatartást tanúsító és továbbfolytató panaszos megfélemezésének.

Az intézkedéskor történt testi ráhatás során a bekövetkezett eredmény több tényezőtől függhet, mint pl.: a sérült egészségi állapotától, a fizikai ellenszegülés erejétől, mértékétől, annak megtörése során alkalmazott testi kényszer kifejtésétől.

A panaszos állítását, amely egyébként önmagában is ellentmondásos, nem támasztották alá sem a rendőri jelentésben, sem a vizsgálatról készült ambulánslapban – miszerint családi veszekedés történt – foglaltak.

A rendelkezésre álló ellentmondásos adatok mérlegelése alapján a panaszosi sérelemmel – a rendőr által elkövetett bántalmazással – kapcsolatban figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául, így e tekintetben a panasz alaptalan.

VI.

A Panasztestület álláspontja szerint a panaszossal szemben a bilincs alkalmazása szükséges és arányos volt, azonban a már hason fekvő panaszosra történt további testi ráhatás (akár térdelés, akár taposás) szükségtelen, az emberi méltóságot és egészséget súlyosan sértő volt.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtett megállapítással az alábbi indokok alapján nem értek egyet.

A előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a rendőrök helyszínre érkezésekor hallatszott a panaszos hangos üvöltése miszerint „szétb...m a fejedet amiért rám hívtad a rendőröket”, „előttük is újra leköplek és szétverlek”. PANASZOS VOLT FELELSÉGE miután beengedte a rendőröket az udvarra, a panaszos valóban leköpte a volt feleségét és folyamatosan ordította. Ekkor a rendőrök közül álltak és igazolásra szólították fel a jelenlévőket, majd a rendőrnő a bejelentővel, a két férfi rendőr pedig a panaszossal indultak a ház irányába.

A rendőrnő kíséretében a bejelentő bement a házba ahol elmondta, hogy a panaszossal, aki a volt férje, kényszerűségből egy házban laknak és nagyon megromlott a viszonyuk. Az intézkedés napján a panaszos provokálta őt, ezért már nem is mert lemenni az emeletről, továbbá megfenyegette, hogy amennyiben nem rendezik a lakás kérdést, akkor valamelyiküknek „meg kell döglenni”. PANASZOS VOLT FELELSÉGE nem ment le azért a panaszos lekapcsolta a villanyórát, majd amikor mégis lement a földszintre, hogy beszéljenek, akkor leköpte a panaszos, ezután felhívta a rendőrséget.

A panaszos nem akarta beengedni a rendőröket a házba, és az igazolást is megtagadta, a rendőrök többszöri felszólításra sem tett eleget a személyes okmányait nem adta át és az adatait sem közölte. A panaszos a rendőri felszólításokra és figyelmeztetésre, miszerint ha nem engedelmeskedik a rendőri felszólításnak, akkor előállítják felháborodott és a rendőrök arca előtt hadonászva üvöltözve mondta, hogy „hagyják a picsába” nem igazolja magát és hátat fordított és be akart menni a házba. Ekkor a rendőr megfogta a bal karját a panaszosnak, aki erre visszafordult a karját megpróbálta kihúzni és a rendőr felé támadó (lökő) mozdulatot tett, amelynek következtében elvesztette az egyensúlyát, ekkor a másik rendőr megfogta a jobb karját és testi kényszer alkalmazásával levítették a földre. A panaszos a testi kényszer alkalmazása során elhagyta magát és a fejét a padlóba beütötte, ezt követően került sor a kezek hátra helyzetbe történő bilincselésére.

A panaszos az intézkedés kezdetétől agresszívan viselkedett, nagyon feszült idegállapotban volt, az egyik kezét végig ökölbe szorítva tartotta, valamint a leheletén érződött, hogy alkoholt fogyasztott. Összességében az intézkedés alatt a panaszos viselkedéséből arra lehetett következtetni, hogy vagy a volt feleségét, vagy a rendőröket megtámadja.

A panaszos fején lévő sérülésre tekintettel a rendőrök a helyszínre mentőt hívtak, amelynek a megérkezéséig a panaszos megbilincselve a földön ült és azzal fenyegetőzött, ha elengedik felgyújtja a házat és öngyilkos lesz.

A panaszost a mentősök az előzetes vizsgálatot követően két rendőr kíséretében az SBO-ra szállították. A bilincs a kórházba szállítás során végig a panaszoson volt, továbbá a kórház folyosóján történő kísérésekor is, azonban az orvosi vizsgálat során az orvos kérésére levették

róla. A vizsgálat alatt öngyilkossági szándékát többször hangoztatta, ezért az orvos megalapozottnak látta a Pszichiátriai Osztályra történő átkísérését. A vizsgálat végeztével a panaszoszt a Rendőrkapitányságra szállították kihallgatása céljából.

A Rendőrkapitányságon a panaszos az általa elkövetett szabálysértéseket elismerte, amely miatt a helyszíni bírságnyomtatványon bírság került kiszabására részére.

Megjegyzendő, hogy a panaszos már az intézkedés megkezdése előtt agresszív támadó magatartást tanúsított, ittas állapotban kiabálva fogadta a rendőröket. A panaszos a rendőrök felszólítását követően a kiabálást nem fejezte be és továbbra is lekezelő stílusban beszélt.

A panaszos az intézkedés alatt végig kiabált, fenyegetőzött, hogy majd megkeresi a rendőröket és nagyon megbánják, hogy intézkedtek vele szemben, mert ő még nem maradt senkinek adósa. A fenyegetéseit a panaszos többszöri felszólítás ellenére sem fejezte be, viselkedése teljesen labilis volt, ezt támassza alá a rendőri intézkedést megelőző agresszív tettelegességig fajuló magatartása is.

A panaszos agresszivitása, valamint ittasságából eredő kiszámíthatatlansága nem kérdőjelezhető meg, hiszen a kiérkező rendőrök intézkedése közben sem változott meg a magatartása, nem tanúsított együttműködést és a feltett kérdésekre sem válaszolt. Az eset kapcsán különös súllyal értékelhetők a panaszos minden előzmény nélküli agresszivitása a rendőrökkel szemben tanúsított fenyegetései. Az ittas állapotban lévő, röviddel az intézkedést megelőzően garázda jellegű magatartást tanúsító, fenyegetéseket is közlő panaszos, még az adott pillanatban tanúsított együttműködési készsége ellenére is kiszámíthatatlannak volt tekinthető.

A kórházba szállítás közben a bilincs a panaszos kezén volt az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében, indokolta ezt az intézkedést kiváltó, valamint az intézkedés alatt tanúsított magatartása. A kórházban történő kísérése alatt is rajta volt a bilincs ugyancsak biztonsági okokból, az orvosi vizsgálat közben azonban az orvos kérésére a panaszos kezéről levették a bilincset.

A Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztálya azt az információt közölte a Rendőrkapitányság részére, hogy az igazságügyi orvosszakértő arra nézve nem tudott kétséget kizáró véleményt adni, hogy a csonttöréssel járó sérülést taposás vagy térdelés okozta, de az kétséget kizáróan a rendőri intézkedéssel kapcsolatban keletkezett.

A panaszos földre szorítást követően a panaszos által tanúsított további agresszív, aktív fizikai magatartás, akaratának, ellenszegülésének megtörése, valamint a bilincselés eredményes végrehajtása érdekében szükséges volt a testtel (térdel) történő leszorítás.

A földön hason fekvő és ellenszegülő személy kezeinek hátra helyzetben történő megbilincselése, térdelő pózban és térdel történő segítése, biztosítása oktatott, és kötelezően alkalmazandó intézkedés-taktikai módszer, a kényszerítő eszközök eredményes alkalmazásához.

Passzív, valamint közreműködő magatartás tanúsítása esetén sérülés nem keletkezett volna, azonban az ellenállás miatt (fájdalom okozásával is) a rendőr által meghatározott magatartás az alkalmazott módszerrel került kikényszerítésre.

Ez biztosította az intézkedés eredményességét, megakadályozva az említett támadó mozdulatból a hivatalos személy elleni erőszak elkövetésének bekövetkezését.

A panaszoszt a végrehajtott bilincselést követően ülő helyzetbe helyezték, akinek magatartása nem csillapodott, adatait továbbra sem volt hajlandó közölni, tovább folytatta szóbeli

fenyegetőzéseit, „elverlek, rád gyűjtöm a házat, öngyilkos leszek”, valamint „megkereslek benneteket, nagyon megbánjátok, hogy intézkedtek velem szemben, mert nem maradok senkinek sem adósa”, ezért a kényszerítő eszköz (bilincs) további használata indokolt volt.

Az ellenszegülés megtörése, a cselekvés abbahagyására kényszerítés során alkalmazott rendőri intézkedés, az esetleges családon belüli erőszak, továbbá a hivatalos személy elleni erőszak megakadályozása érdekében jogszerű, szakszerű és arányos volt, a csonttöréssel járó sérülés bekövetkezése járuléka lehetett az erősen ittas állapotban levő, indulattól túlfűtött, agresszív, aktívan ellenszegülő magatartást tanúsító és továbbfolytató panaszos megfékezésének.

Az intézkedéskor történt testi ráhatás során a bekövetkezett eredmény több tényezőtől függhet, mint pl.: a sérült egészségi állapotától, a fizikai ellenszegülés erejétől, mértékétől, annak megtörése során alkalmazott testi kényszer kifejtésétől, illetve az adott szituációtól, az érintett korábbi, azonos sérüléseitől.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazása figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (*továbbiakban: Rtv.*) 47. §, illetve a 48. § b), d) pontjaira indokolt volt. A panaszos ki akarta vonni magát az intézkedés alól, illetve a rendőr felé történő mozdulatával támadó magatartást tanúsított. A bilincselést követően szóban tovább folytatta fenyegetéseit, melyek öngyilkosságára, házának felgyújtására is irányultak, ezért a kényszerítő eszköz alkalmazása mindenképpen szükségesnek tekinthető. A rendőrök az Rtv. 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően azt a kényszerítő eszközt választották, ami az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járt. Az intézkedő rendőrök jól mérték fel a kialakult helyzetet és a bilincshasználat jogszerű, szakszerű és arányos kényszerítőeszköz-alkalmazásként értékelhető, amelynek hiánya szakszerűtlenséghez vezetett volna.

A panaszoszi sérelem szerint „A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás” elnevezésű iratban feltüntetett adatok szerint az előállítás időtartama alatt a * szám alatt tartózkodott, ezzel ellentétben az intézkedés helyszínéről a kórházba, majd onnan a Rendőrkapitányságra szállították.

Az „Előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés”, „A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás”, továbbá a jelentés elnevezésű iratok kapcsán megállapítható, hogy a Rendőrség állományába tartozó rendőrök intézkedtek a helyszínen a panasossal szemben. Az előállítás iratait az intézkedésben résztvevő rendőrök a szolgálati helyen foglalták írásba, amelynek alapjául a rendőrségi iratok létrehozására szolgáló Robotzsaru rendszer szolgál. A szolgálati helyen létrehozott meghatározott iratokon a rendszer automatikusan generálja többek között a létrehozásának helyét, jelen esetben a Rendőrség címét, ez a későbbiekben nem került módosításra, azonban ez a panaszosnak nem okozott semmilyen jogsérelmet.

A Pp. 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, amely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a rendőri jelentés közokirati jellegét, ezért a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául, miszerint a panaszosnak az intézkedés során tanúsított viselkedésére, hangulatváltozásaira és ittas állapotára a bilincs – mint a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése megtörésére, valamint a szökés megakadályozására szolgáló kényszerítő eszköz – alkalmazása jogszerű és indokolt volt.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamányaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (izületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, fenyegetőző magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva és ezzel minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

A bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

A határozat az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) bekezdés, 330. § (2) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja, 50. § (1) bekezdés;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdés, 93/A. (7), (9) bekezdés, 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 19. § (1) bekezdés, 16. § (1), (4), bekezdés, 17.§ (1) (2) bekezdés, 20. § (2) bekezdés, 48. §;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 5. § (1) bekezdés, 39. § (1) bekezdés, 41. § (6) bekezdés a)pont aa), ab) alpontjai;
- a Rendőri Hivatás Etikai Kódexe 1., 4., 5. pontja.

Budapest, 2016. március 29.

Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos